

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[CollectionBoite_023 | Notes de la fin de sa vie pour ses derniers livres.](#)[CollectionBoite_023-9-chem | Plutarque. ItemConjugalia praecepta.Caresses et disputes publiques](#)

Conjugalia praecepta.Caresses et disputes publiques

Auteur : Foucault, Michel

Présentation de la fiche

Coteb023_f0410

SourceBoite_023-9-chem | Plutarque.

LangueFrançais

TypeFicheLecture

RelationNumérisation d'un manuscrit original consultable à la BnF, département des Manuscrits, cote NAF 28730

Références éditoriales

Éditeuréquipe FFL (projet ANR *Fiches de lecture de Michel Foucault*) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Droits

- Image : Avec l'autorisation des ayants droit de Michel Foucault. Tous droits réservés pour la réutilisation des images.
- Notice : équipe FFL ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).

Notice créée par [équipe FFL](#) Notice créée le 19/03/2021 Dernière modification le 23/04/2021

(139, B—F.)

CONJUGALIA PRÆCEPTA.

167

ἢ φρονήμων ἀκούειν, ἐοίκασι τοῖς ἐν δδῷ βουλομένοις μᾶλλον δόηγειν τυφλοῖς, ἢ τοῖς γινώσκουσιν ἀκολουθεῖν καὶ βλέπουσι.

7. Τὴν Πατιφάνην ἀπιστοῦσιν ἔρασθῆναι βοὸς βασιλεῖ συνοῦσαν, ἐνίας δρῦσαι τοὺς μὲν αὐτηροὺς καὶ σώφρονας βαρυνομένας, τοῖς δ' ἐξ ἀκρασίας καὶ φιληδονίας κρεμαμένοις, ὥσπερ κυσίν ἢ τράγοις, ἥδιον συνούσας.

8. Οἱ τοῖς ἵπποις ἐφάλλεσθαι μὴ δυνάμενοι δι' ἀσθενειῶν ἡ μαλακίαν, αὐτοὺς ἔκεινους ὀχλάζειν καὶ ὑποπίπτειν διδάσκουσιν· οὕτως ἔνιοι τῶν λαβόντων εὐγενεῖς ἢ πλουσίας γυναῖκας, οὐγέ ἔαυτοὺς ποιοῦσι βελτίους, ἀλλ' ἔκεινας περικολούσουσιν, ὡς μᾶλλον ἀρξοντες ταπεινῶν γενομένων. Δεῖ δὲ, ὥσπερ ἵππου, τὸ μέγεθος φυλάττοντα καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς γυναικὸς, χρῆσθαι τῷ χαλινῷ.

9. Τὴν σελήνην, δταν ἀποστῆν τοῦ ἡλίου, περιφανῆ καὶ λαμπρὰν δρῦμεν, ἀφανίζεται δὲ καὶ κρύπτεται πλησίον γενομένη· τὴν δὲ σώφρονα γυναικα δεῖ τούναντίον δρᾶσθαι μάλιστα μετὰ τοῦ ἀνδρὸς οὔσαν, οἰκουρεῖν δὲ καὶ κρύπτεσθαι, μὴ παρόντος.

10. Οὐκ ὁρθῶς Ἡρόδοτος εἶπεν, δτι ἡ γυνὴ ἀμα τῷ χιτῶνι ἔκδύεται καὶ τὴν αἰδὼν. Τούναντίον γάρ ἡ σώφρων ἀντενδύεται τὴν αἰδὼν, καὶ τῷ μάλιστα φιλεῖν τοῦ μαλιστα αἰδεῖσθαι συμβόλῳ γρῶνται πρὸς ἀλλήλους.

II. "Ωσπερ, ἀν φθόγγοι δύο σύμφωνοι ληφθῶσι, τοῦ βαρυτέρου γίνεται τὸ μέλος· οὕτω πᾶσα πρᾶξις ἐν οίχιᾳ σώφρονούσῃ πράττεται μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων δμονοούτων, ἐπιφαίνει δὲ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἡγεμονίαν καὶ προαιρέσιν.

12. Ό ήλιος τὸν βορέαν ἐνίκησεν. Ό γάρ ἄνθρωπος, τοῦ μὲν ἀνέμου βιάζομένου τὸ ἴματιον ἀφελέσθαι καὶ λαμπρὸν καταπνέοντος, μᾶλλον ἐσφιγγε καὶ συνεῖχε τὴν περιβολήν· τοῦ δὲ ἡλίου μετὰ τὸ πνεῦμα θερμοῦ γενομένου, θαλπόμενος, εἴτα καυματιζόμενος, καὶ τὸν χιτῶνα τῷ ἴματιῷ προσπατέδυσατο. Τοῦτο ποιοῦσιν αἱ πλεῖσται γυναικες ἀφιρουμένοις τοῖς ἀνδράσι [βίζ] τὴν τρυφὴν καὶ τὴν πολυτέλειαν διαμάχονται καὶ γχλεπαίνουσιν· ἀν δὲ πειθῶνται μετὰ λόγου, πράως ἀποτίθενται καὶ μετριάζουσιν.

13. Ό Κάτων ἔξέβαλε τῆς βουλῆς τὸν φιλήσαντα τὴν ἔαυτοῦ γυναικα τῆς θυγατρὸς παρούσης. Τοῦτο μὲν οὖν ἴσως σφρότερον· εἰ δὲ αἰσχρόν ἐστιν, ὥσπερ ἐστὶν, ἔτέρων παρόντων ἀσπάζεσθαι καὶ φιλεῖν καὶ περιβάλλειν ἀλλήλους, πῶς οὐκ αἰσχρίον, ἔτέρων παρόντων λοιδορεῖσθαι καὶ διαφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους; Δεῖ τὰς μὲν ἐντεύξεις καὶ φιλοφροσύνας ἀπορρήτους πρὸς τὴν γυναικα ποιεῖσθαι, νουθεσίᾳ δὲ καὶ μέμψει καὶ παρρήσιᾳ [μὴ] χρῆσθαι φανερῷ καὶ ἀναπεπταμένῃ.

14. "Ωσπερ ἐσόπτρου κατεσκευασμένου χρυσῷ καὶ λίθοις ὄφελος οὐδέν ἐστιν, εἰ μὴ δείκνυσι τὴν μορφὴν δμοίαν· οὕτως οὐδὲ πλουσίας γαμετῆς ὄνησις, εἰ μὴ παρέχει τὸν βίον δμοιον τῷ ἀνδρὶ καὶ σύμφωνον τὸ

perare prudentibus, eorum sunt similes, qui in via cæcos ducere malunt, quam videntes et itineris peritos sequi.

VII. Non credunt mulieres Pasiphaen, cum regis esset uxor, bovem adamasse: cum tamen videant quasdam, qua austeros et temperantes non ferunt, imperantibus et libidinosis, veluti canibus quibusdam aut hircis, libertius consuescere.

VIII. Qui ob imbecillitatem aut mollitiem non possunt insilire in equos, illos conduceant ut se submittant ac ingeniculent: eodem modo quidam ductis nobilibus vel opulentis uxoribus, non sese meliores redigunt, sed illas deprimunt, ut humilibus facilius imperare possint: cum oportuerit, ut in equo, ratione habita magnitudinis dignitatisque in muliere, fræno uti.

IX. Lunam videmus cum longe a Sole distat illumine esse ac lucidam, obscurari autem cum ei approximatur: contra pudica mulier maxime cerni debet cum suo marito, eo autem absente domi se continere et abscondi.

X. Non recte est ab Herodoto dictum, simul cum tunica mulierem verecundiam exuere, quæ enim casta est, pōsa veste verecundiam ejus loco induit, maximaque verecundia conjuges tessera maximi invicem amoris utuntur.

XI. Sicut cum sumuntur duæ consonæ voces, cantus graviori adscribitur: ita in familia recte instituta omnes res geruntur quidem consensu conjugum, viri tamen vel imperium vel consilium eluet.

XII. Sol Aquilonem viciesse aliquando traditur. Cum enim ventus adimere homini pallium vellet copioso flatu, arctius hic id contraxit atque tenuit. Sole autem post ventum calidis radis eum urente, præ æstu simul cum pallio tunicam exuit. Hoc modo plurimæ agunt mulieres: maritis vi luxum eripere conantibus repugnant et irascuntur: placidis verbis suadentibus missum eum faciunt, mediocritatemque servant.

XIII. Cato senatu movit eum qui præsente filia osculatus erat uxorem: severius fortassis æquo. Sed tamen si est (ut profecto est) turpe, conjuges in præsentia aliorum blandiri, osculari, et amplecti sese invicem: qui non sit turpius coram aliis rixari et convicia mutua jacere? Oportet igitur congressus et amplexus facere occultos; et querimonia, admonitione et corrigendi candore non uti manifestis et apertis.

XIV. Sicut speculum auro et gemmis ornatum nihil valet, nisi simile exhibeat rebus imaginem: sic divitis mulieris nullus est usus, vitam viro similem, moresque consonos non gerentis. Vitiosum est speculum et

BaF
133
Parcels et objets
recueillis

